

Procesarea Imagineilor Digitale

Curs - Morfologie Matematică

Universitatea "Transilvania" din Brașov

Cuprins

1 Concepte de bază

2 Operații morfologice pentru imagini binare

- Dilatarea
- Erodarea
- Opening
- Closing
- Aplicații

3 Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

Morfologia matematică - Introducere

- oferă instrumente de preprocesare a imaginii.

Morfologia matematică - Introducere

- oferă instrumente de preprocesare a imaginii.
- permite extragerea de componente sau schelete.

Morfologia matematică - Introducere

- oferă instrumente de preprocesare a imaginii.
- permite extragerea de componente sau schelete.
- are la bază teoria mulțimilor și operațiilor logice.

Morfologia matematică - Introducere

- oferă instrumente de preprocesare a imaginii.
- permite extragerea de componente sau schelete.
- are la bază teoria mulțimilor și operațiilor logice.
- realizează tranziția către operații de tip *mid-level*.

Morfologia matematică - Introducere

- oferă instrumente de preprocesare a imaginii.
- permite extragerea de componente sau schelete.
- are la bază teoria mulțimilor și operațiilor logice.
- realizează tranziția către operații de tip *mid-level*.
- consideră mulțimi din $\mathbb{Z}^2$ = mulțimi de coordonate.

Notații din teoria mulțimilor

- $C_A = \{w \mid w \notin A\}$ - complementara mulțimii A
- $A - B = \{w \mid w \in A \text{ și } w \notin B\} = A \cap C_B$
- $\hat{B} = \{w \mid w = -b, b \in B\}$ - simetricul lui B față de origine
- $(A)_z = \{w \mid w = a + z, a \in A\}$ - translația lui A cu $z = (z_1, z_2)$

Operații logice cu imagini binare

p	q	NOT p	p AND q	p OR q	p XOR q
0	0				
0	1				
1	0				
1	1				

Table: În imagini binare considerăm 1 = pixel alb, 0 = pixel negru.

Operații logice cu imagini binare

p	q	NOT p	p AND q	p OR q	p XOR q
0	0	1			
0	1	1			
1	0	0			
1	1	0			

Table: În imagini binare considerăm 1 = pixel alb, 0 = pixel negru.

Operații logice cu imagini binare

p	q	NOT p	p AND q	p OR q	p XOR q
0	0	1	0		
0	1	1	0		
1	0	0	0		
1	1	0	1		

Table: În imagini binare considerăm 1 = pixel alb, 0 = pixel negru.

Operații logice cu imagini binare

p	q	NOT p	p AND q	p OR q	p XOR q
0	0	1	0	0	
0	1	1	0	1	
1	0	0	0	1	
1	1	0	1	1	

Table: În imagini binare considerăm 1 = pixel alb, 0 = pixel negru.

Operații logice cu imagini binare

p	q	NOT p	p AND q	p OR q	p XOR q
0	0	1	0	0	0
0	1	1	0	1	1
1	0	0	0	1	1
1	1	0	1	1	0

Table: În imagini binare considerăm 1 = pixel alb, 0 = pixel negru.

Operații logice cu imagini binare

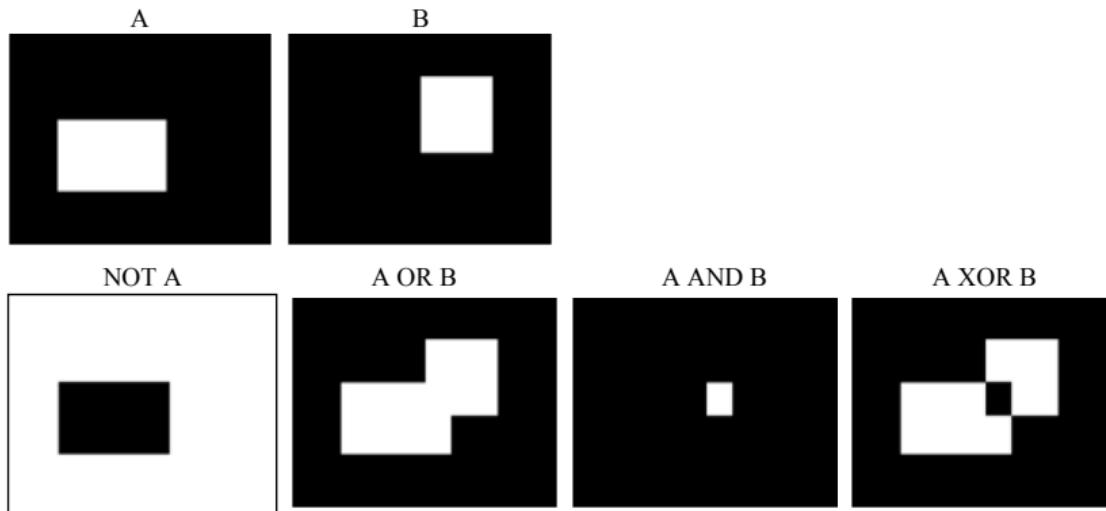

Figure: Imaginele binare conținând mulțimile A și B împreună cu imaginile rezultate prin aplicarea operațiilor logice NOT, AND, OR și XOR asupra acestor imagini.

Dilatarea

- **Definiție matematică:** Fie A și B în $\mathbb{Z}^2$ dilatarea lui A cu B este:

$$A \oplus B = \{z | (\hat{B})_z \cap A \neq \emptyset\}$$

- **Element structurant:** B - de obicei $\hat{B} = B$

Dilatarea

Practic:

- Se consideră o mască B centrată în $(0, 0)$
- Dacă $\exists(s, t) \in B_{xy}$ cu $f(s, t) = 255 \Rightarrow g(x, y) = 255$
- Altfel $g(x, y) = 0$
- $B_{xy} =$ vecinătatea lui (x, y) definită de masca B

Observație: echivalență cu operația SAU asupra pixelilor din mască.

Concepțe de bază

Operații morfologice pentru imagini binare
Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

Dilatarea

Erodarea

Opening

Closing

Aplicații

Dilatarea - Exemplu

Dilatarea - Exemplu

1	1	1
1	1	1
1	1	1

$$g(x, y) = \begin{cases} 255, & \text{dacă } f(x, y) = 255 \\ 255, & \text{dacă } \exists (x_1, y_1) \in B_{xy} \text{ a. î. } f(x_1, y_1) = 255 \\ 0 & \text{altfel} \end{cases}$$

$B_{xy} = \{(x - 1, y - 1), (x, y - 1), (x + 1, y - 1), (x - 1, y), (x, y), (x + 1, y), (x - 1, y + 1), (x, y + 1), (x + 1, y + 1)\}$

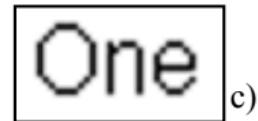
Dilatarea - Diferite elemente structurante

1	1	1
1	1	1
1	1	1

a)

0	1	0
1	1	1
0	1	0

b)

c)

d)

e)

Figure: a) Element structurant dreptunghiular; b) Element structurant circular; c) Imagine originală; d) Imagine dilatătă cu a); e) Imagine dilatătă cu b).

Concepțe de bază

Operații morfologice pentru imagini binare
Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

Dilatarea

Erodarea

Opening

Closing

Aplicații

Dilatarea - Proprietăți

• ...

Dilatarea - Proprietăți

- ...
- Expandează obiectele din imagine.

Dilatarea - Proprietăți

- ...
- Expandează obiectele din imagine.
- Umple mici goluri.

Dilatarea - Proprietăți

- ...
- Expandează obiectele din imagine.
- Umple mici goluri.
- Reduce fragmentarea contururilor.

Erodarea

- **Definiție matematică:** Fie A și B în $\mathbb{Z}^2$. Erodarea lui A cu B este:

$$A \ominus B = \{z | (\hat{B})_z \subseteq A\}$$

- **Element structurant:** B - de obicei $\hat{B} = B$

Erodarea

Practic:

- Se consideră o mască B centrată în $(0, 0)$
- Dacă $\exists(s, t) \in B_{xy}$ cu $f(s, t) = 0 \Rightarrow g(x, y) = 0$
- Altfel $g(x, y) = 255$
- $B_{xy} =$ vecinătatea lui (x, y) definită de masca B

Observație: echivalență cu operația SI asupra pixelilor din mască.

Erodarea - Exemplu

1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1

a)

1	1	1
1	1	1
1	1	1

b)

c)

d)

e)

Concepțe de bază

Operații morfologice pentru imagini binare
Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

Dilatarea

Erodarea

Opening

Closing

Aplicații

Erodarea - Proprietăți

• ...

Erodarea - Proprietăți

- ...
- Reduce obiectele din imagine.

Erodarea - Proprietăți

- ...
- Reduce obiectele din imagine.
- Elimină detalii nerelevante mai mici decât elementul structurant (zgomot).

Erodarea - Proprietăți

- ...
- Reduce obiectele din imagine.
- Elimină detalii nerelevante mai mici decât elementul structurant (zgomot).
- Mărește fragmentarea contururilor.

Problemă

Doresc:

- Eliminare goluri, defragmentare contururi.

sau

- Eliminare zgomot, detalii nerelevante.

NU doresc:

Modificarea dimensiunii obiectelor!

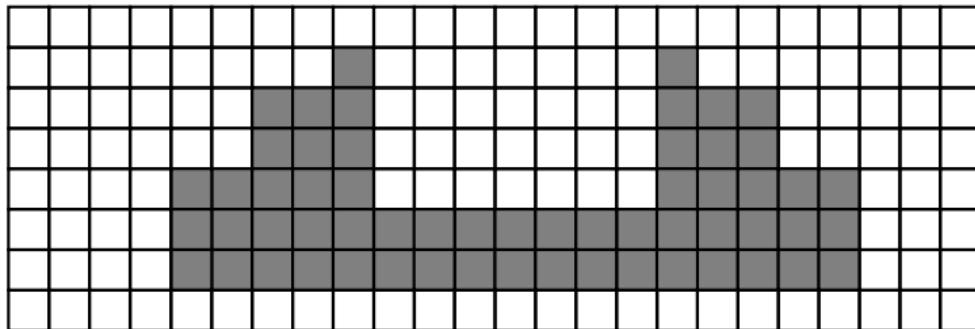
Ce fac?

Opening

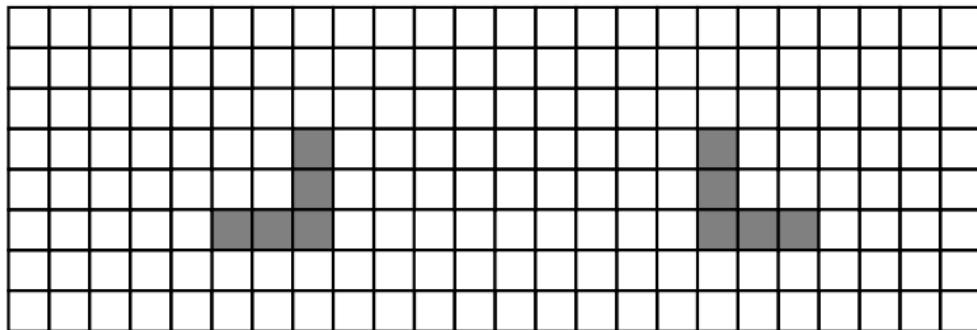
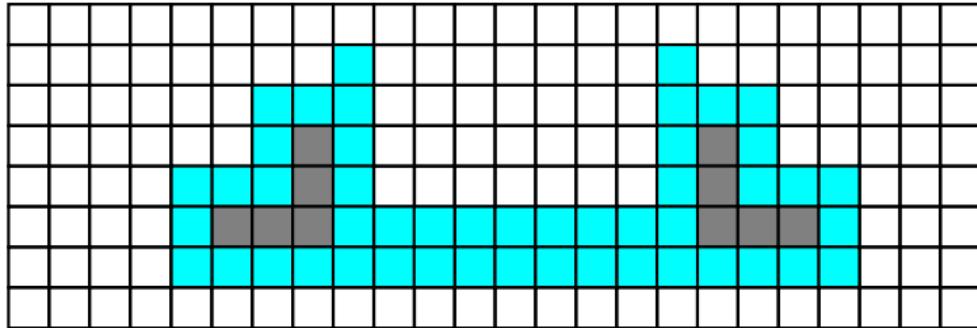
Definiție:

$$A \circ B = (A \ominus B) \oplus B$$

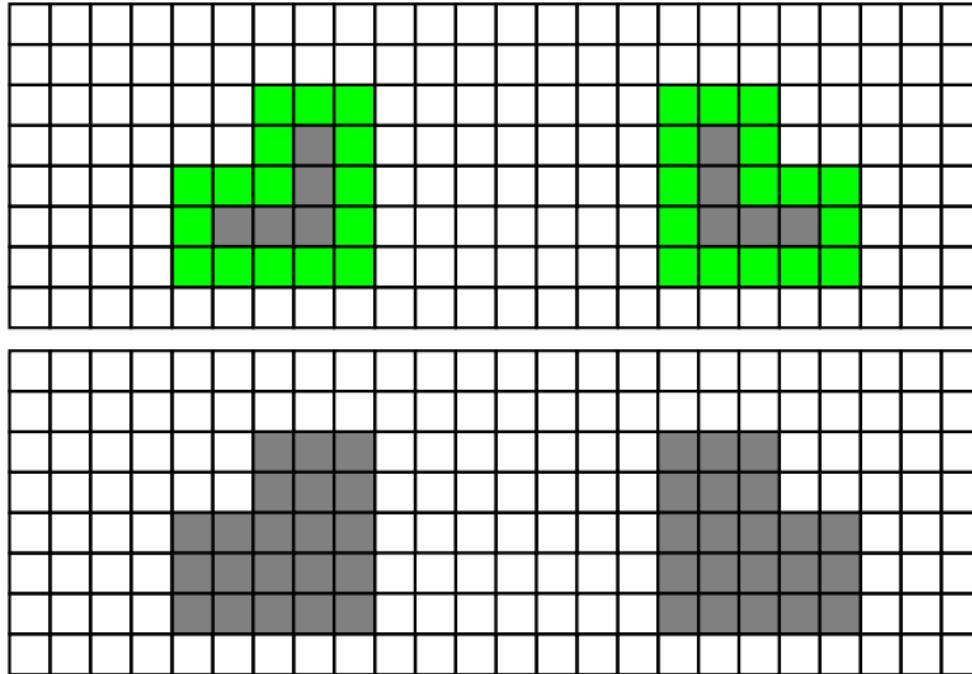
Opening - Exemplu

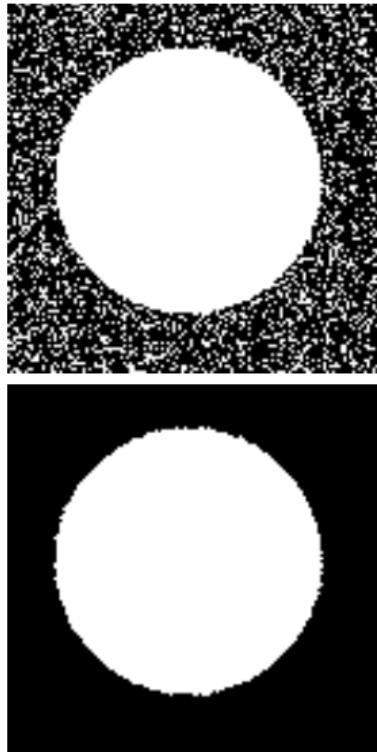
Opening - Exemplu

Opening - Exemplu

Opening

Proprietăți:

- Netezește contururile obiectelor.
- Separă obiectele legate prin "punți" subțiri.
- Elimină mici protuberanțe.

Opening

(1) $A \circ B \subseteq A$

(2) Dacă $C \subset D$, atunci $C \circ B \subset D \circ B$

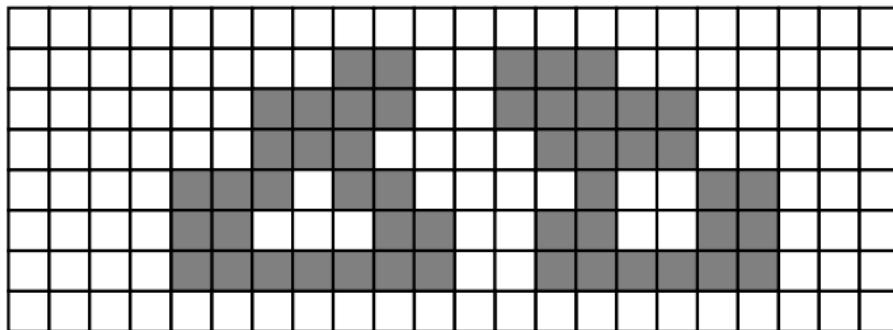
(3) $(A \circ B) \circ B = A \circ B$

Closing

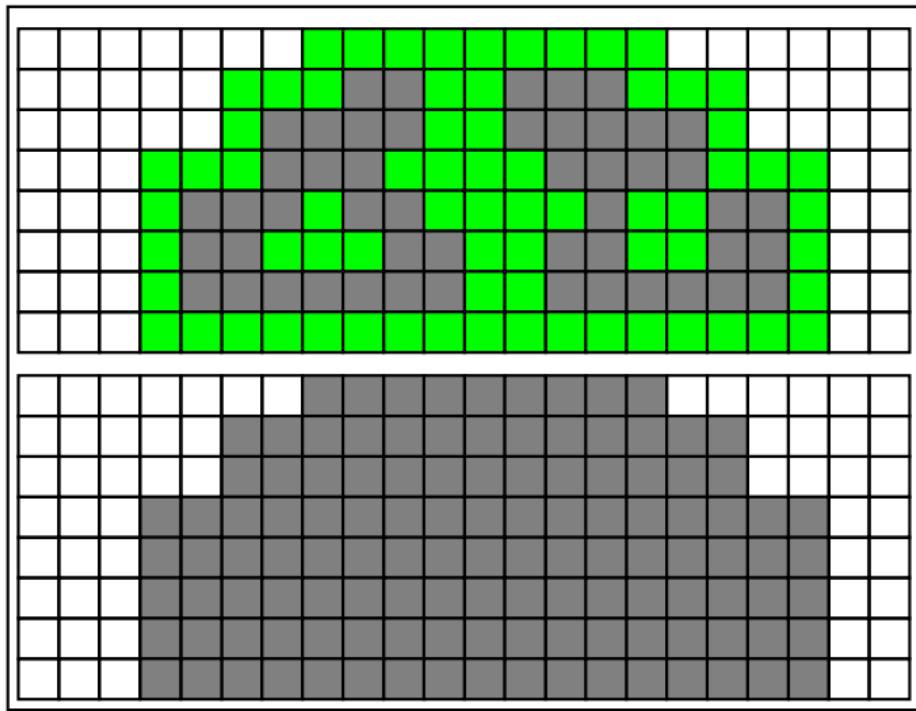
Definiție:

$$A \bullet B = (A \oplus B) \ominus B$$

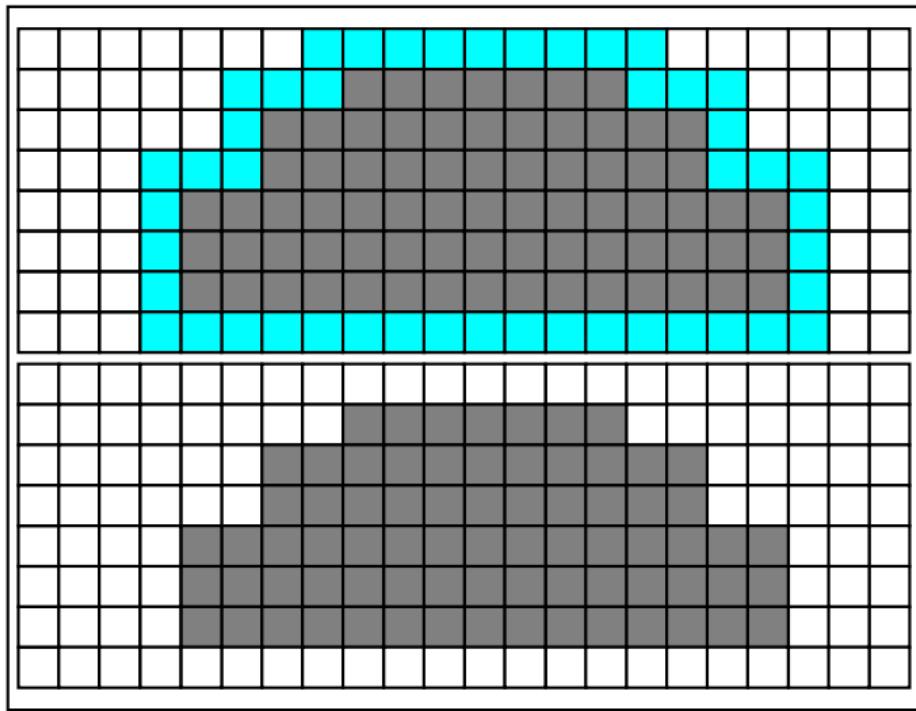
Closing - Exemplu

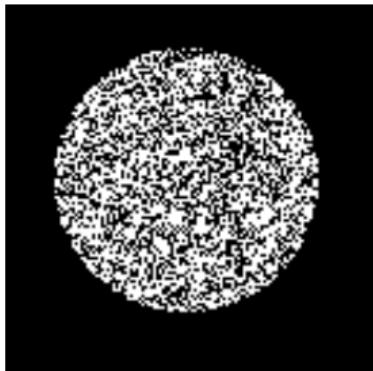
Closing - Exemplu

Closing - Exemplu

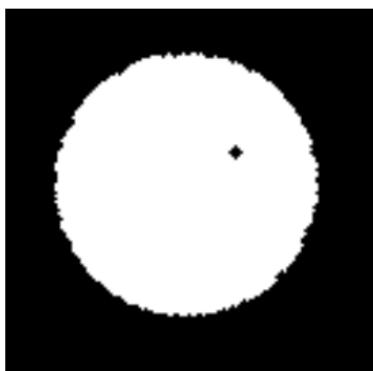

Closing

Proprietăți:

- Netezește contururile obiectelor.
- Umple goluri mici în obiecte și pe contururi.
- Unește obiecte aflate la distanță mică.

Closing

(1) $A \subseteq A \bullet B$

(2) Dacă $C \subset D$, atunci $C \bullet B \subset D \bullet B$

(3) $(A \bullet B) \bullet B = A \bullet B$

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;
  - umplerea golurilor;

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;
  - umplerea golurilor;
  - defragmentarea contururilor;

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;
  - umplerea golurilor;
  - defragmentarea contururilor;
- Extragerea contururilor obiectelor.

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;
  - umplerea golurilor;
  - defragmentarea contururilor;
- Extragerea contururilor obiectelor.
- Extragerea de componente conexe.

Aplicații

- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;
  - umplerea golurilor;
  - defragmentarea contururilor;
- Extragerea contururilor obiectelor.
- Extragerea de componente conexe.
- Extragerea scheletelor.

Aplicații

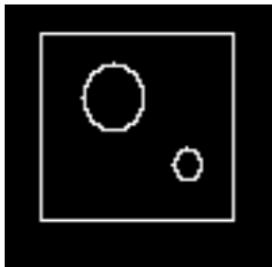
- Îmbunătățirea imaginii binare prin:
  - eliminarea de zgomot;
  - umplerea golurilor;
  - defragmentarea contururilor;
- Extragerea contururilor obiectelor.
- Extragerea de componente conexe.
- Extragerea scheletelor.
- etc.

Extragerea contururilor

Variante

...?

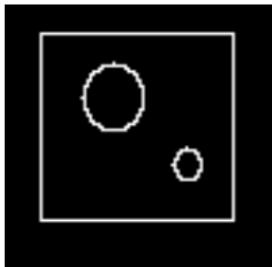
Extragerea contururilor

Variante

...?

$$\textcircled{1} \quad \text{contur}(A) = A - (A \ominus B)$$

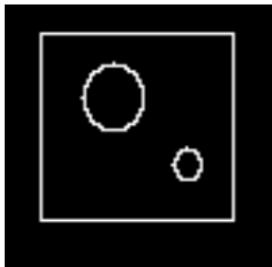
Extragerea contururilor

Variante

...?

- ① $\text{contur}(A) = A - (A \ominus B)$
- ② $\text{contur}(A) = (A \oplus B) - A$

Extragerea contururilor

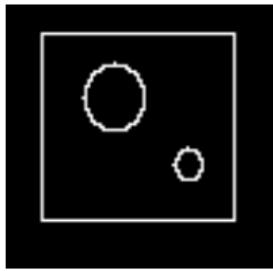
Variante

...?

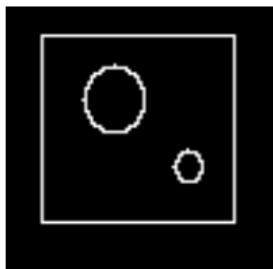
$$\textcircled{1} \quad \text{contur}(A) = A - (A \ominus B)$$

$$\textcircled{2} \quad \text{contur}(A) = (A \oplus B) - A$$

$$\textcircled{3} \quad \text{contur}(A) = XOR(A, A \ominus B)$$

Extragerea contururilor

Variante

...?

$$\textcircled{1} \quad \text{contur}(A) = A - (A \ominus B)$$

$$\textcircled{2} \quad \text{contur}(A) = (A \oplus B) - A$$

$$\textcircled{3} \quad \text{contur}(A) = XOR(A, A \ominus B)$$

$$\textcircled{4} \quad \text{contur}(A) = XOR(A, A \oplus B)$$

Extragerea componentelor conexe

- Se poate realiza morfologic prin dilatare.
- Se consideră:
  - mulțimea componentelor conexe A ;
  - $Y \subset A$ componentă conexă;
  - $p \in Y$;
- Componenta Y se obține iterativ la convergența sirului Y_k :

$$Y_k = (Y_{k-1} \oplus B) \cap A, k = 1, 2, 3, \dots$$

$Y_0 = p$, B element structurant potrivit.

Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg1

Notări: C - coadă de pixeli, p - pixel etichetat.

Algoritm: Initial coada $C = \{p\}$

cât timp $C \neq \emptyset$

$$q \Leftarrow c$$

pentru q_i vecin al lui q , $i = \overline{1, 8}$

dacă $q_i \in A$ și q_i nemarcat atunci

marchează q_j cu eticheta

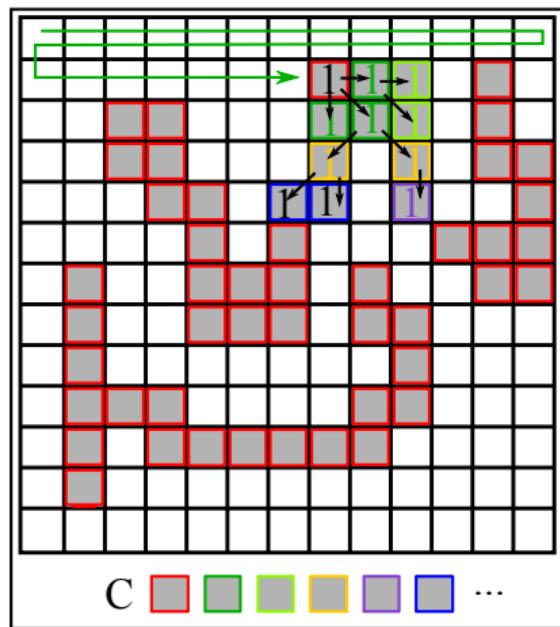
corespunzătoare lui q

$$q_i \Rightarrow C$$

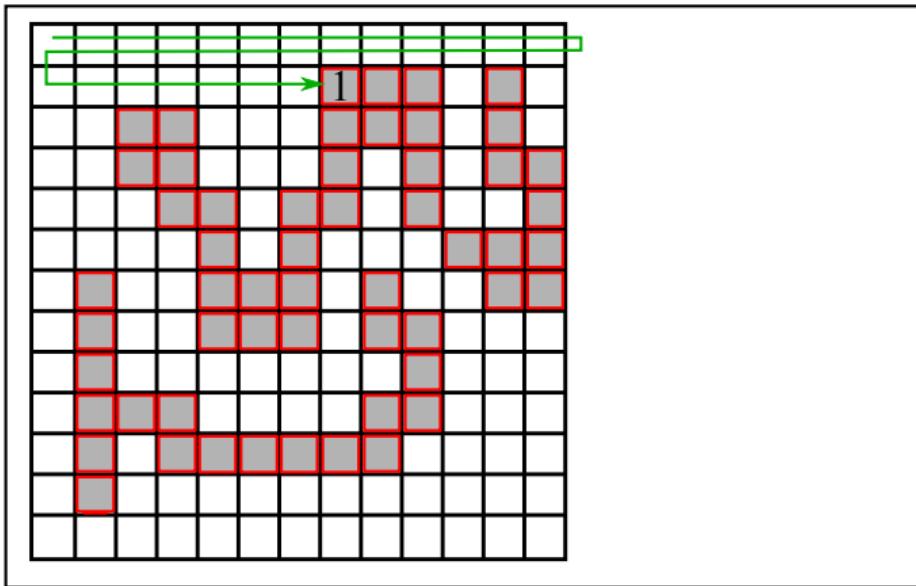
sfârşit dacă

sfârșit pentru

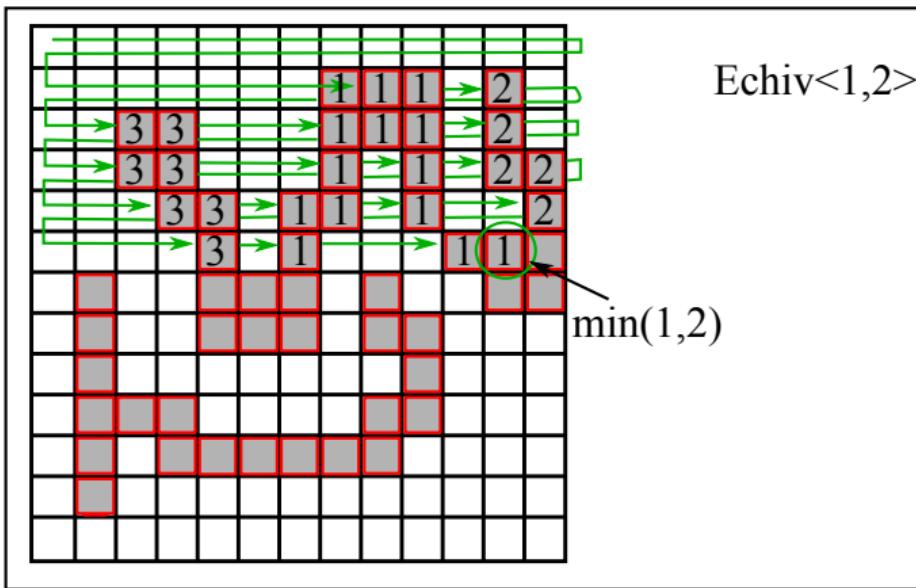
sfârșit cât timp

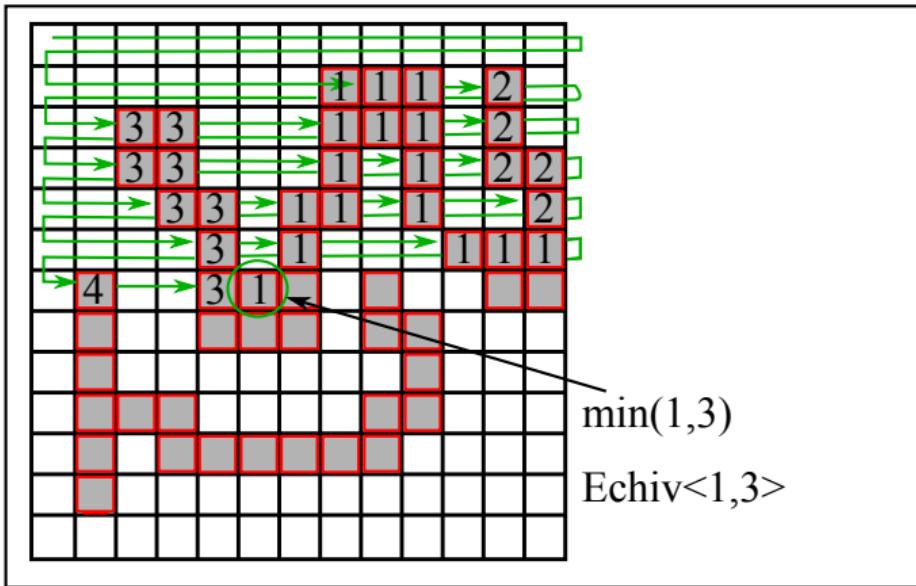
Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg2

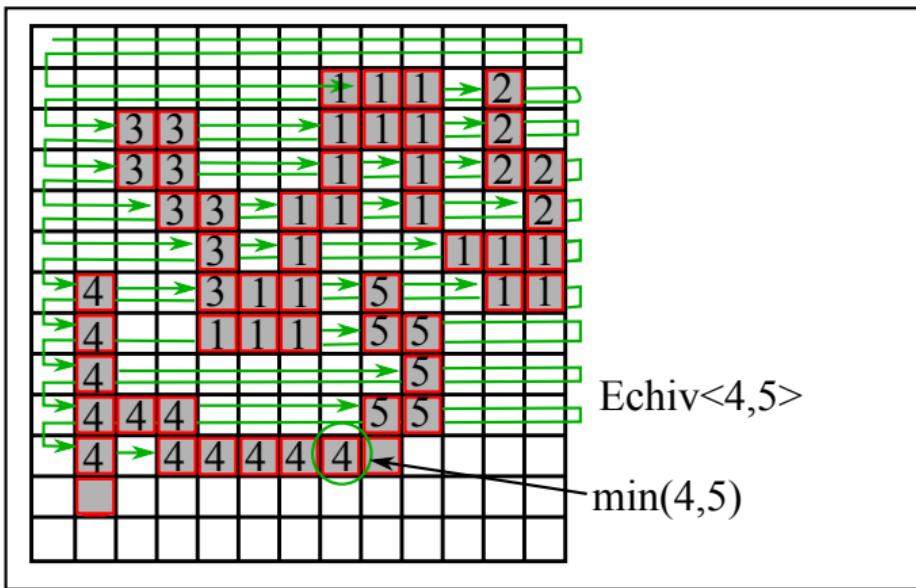
Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg2

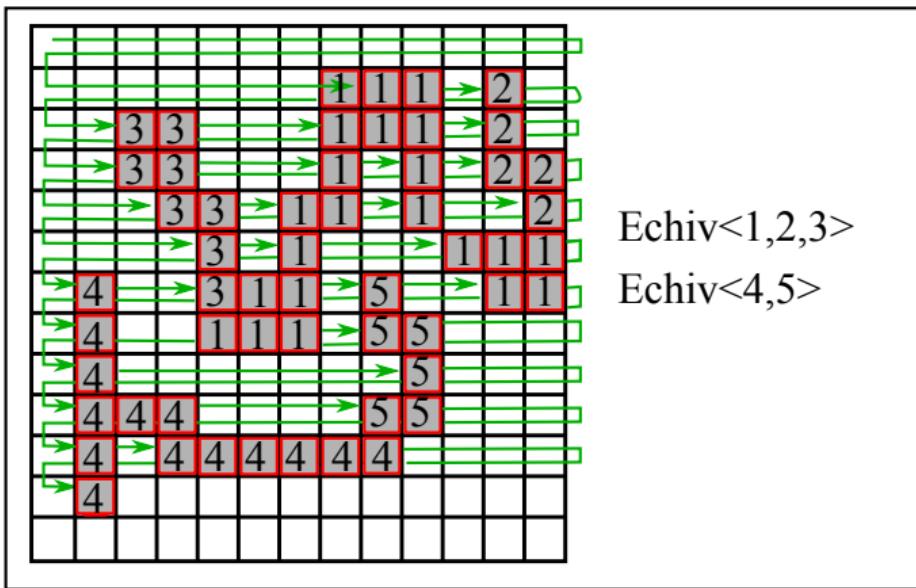
Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg2

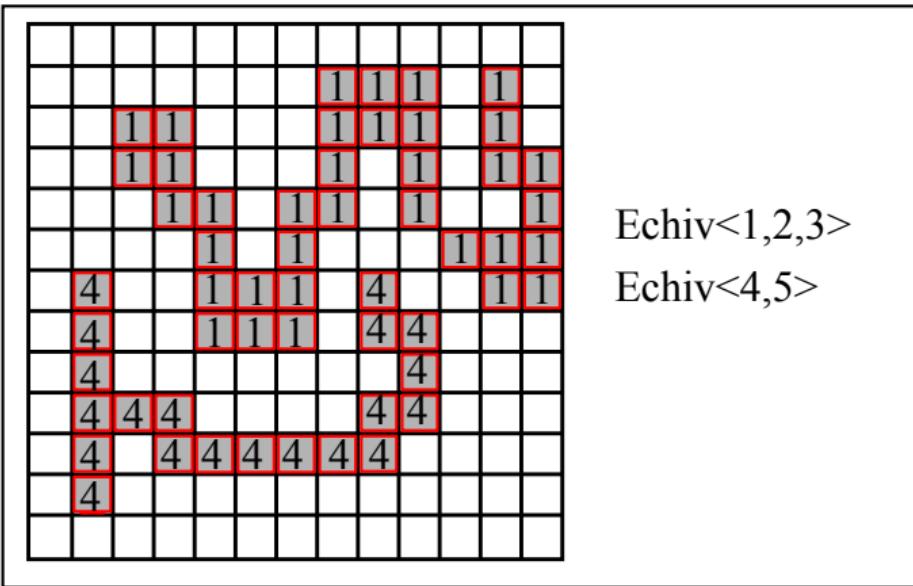
Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg2

Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg2

Extragerea componentelor conexe - Practic - Alg2

Păstrarea listelor de echivalență cu mulțimi disjuncte

Disjoint Set - structură de date $S = \{S_1, S_2, \dots, S_3\}$

- $S_1, S_2, \dots, S_3$ = mulțimi dinamice disjuncte
- fiecare S_i este identificat printr-un reprezentant

Operații:

- MAKE_SET(x) - crează o mulțime nouă în S care conține doar elementul x
- UNION(x, y) - reunește două mulțimi disjuncte S_x și S_y într-o nouă mulțime
- FIND_SET(x) - determină reprezentantul mulțimii care îl conține pe x

Păstrarea listelor de echivalență cu mulțimi disjuncte

Implementare

- Liste înănțuite - nu este foarte eficient (vezi Cormen)
- Pădure - mulțime de arbori

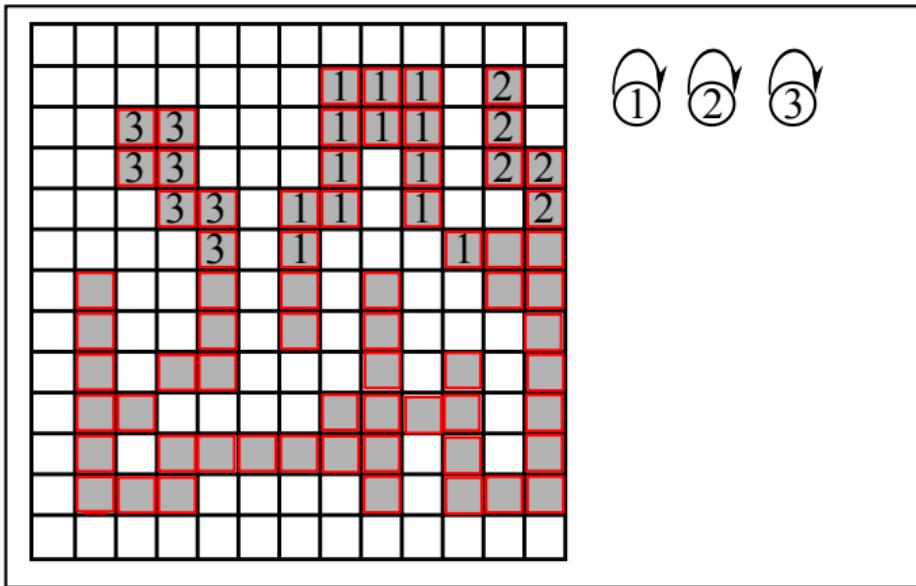
Păstrarea listelor de echivalență cu mulțimi disjuncte

Implementare Fiecare arbore este alcătuit din noduri - fiecare nod x :

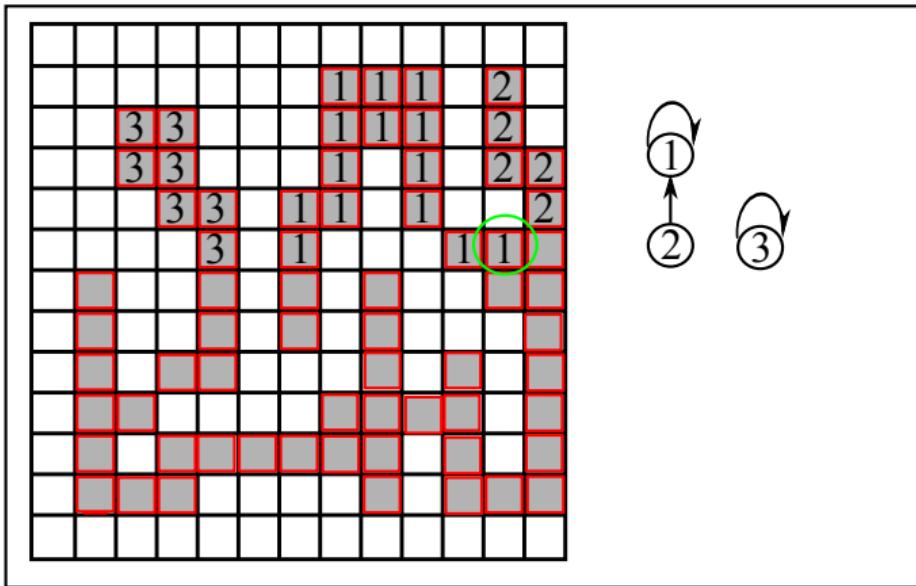
- - are un câmp eticheta
- - are un câmp de legătură către părinte.

Rădăcina - legată de ea însăși = reprezentantul mulțimii.

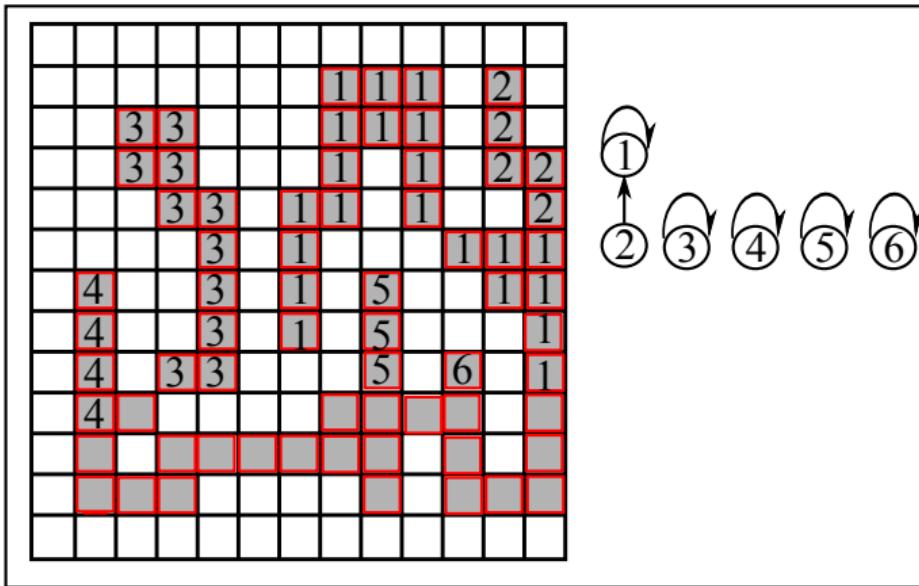
Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

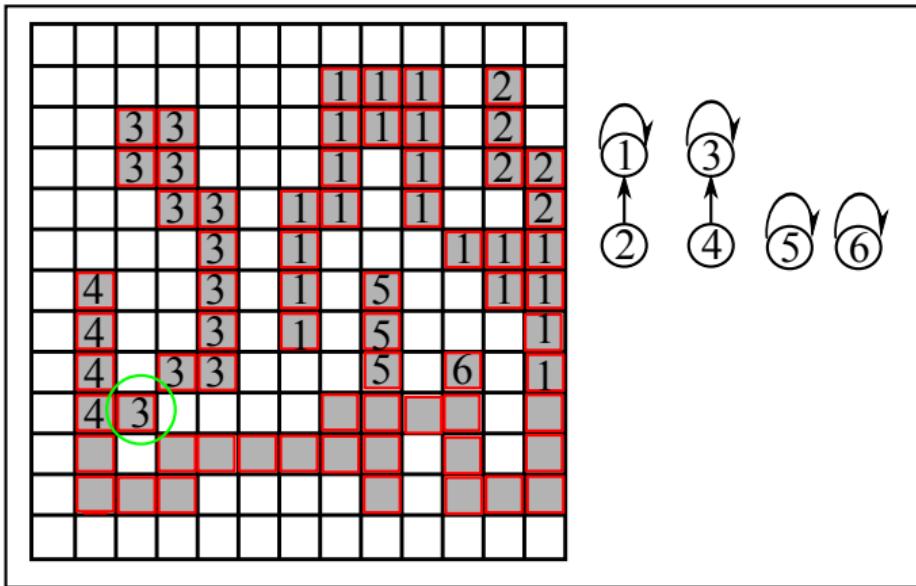
Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

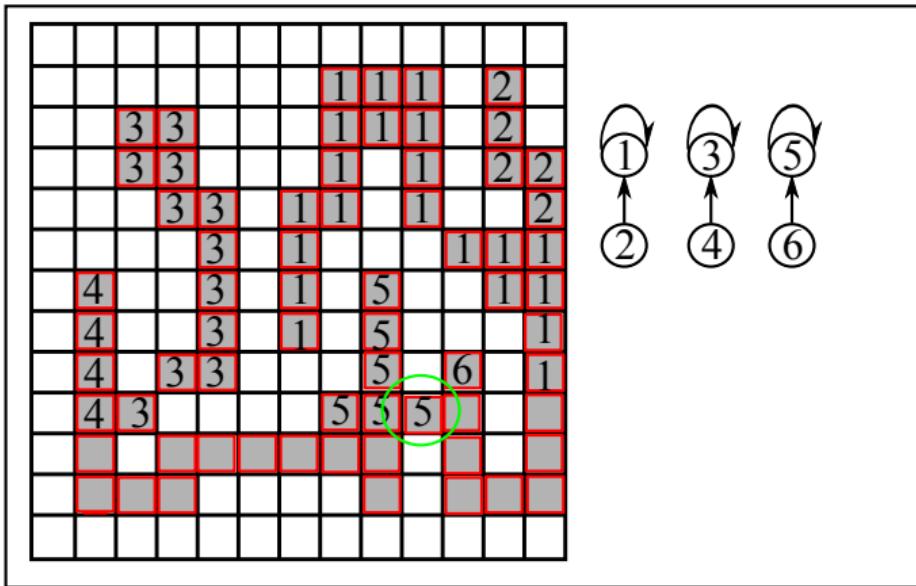
Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

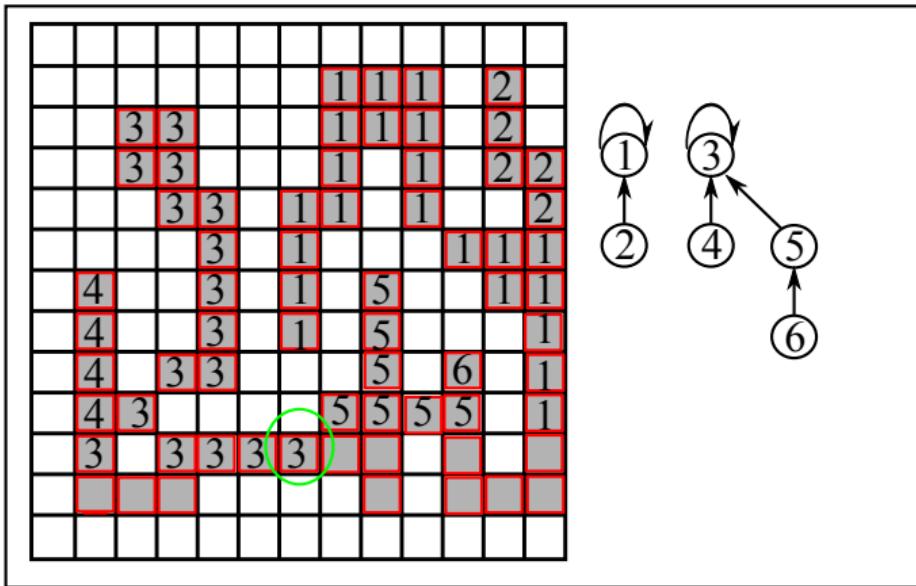
Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

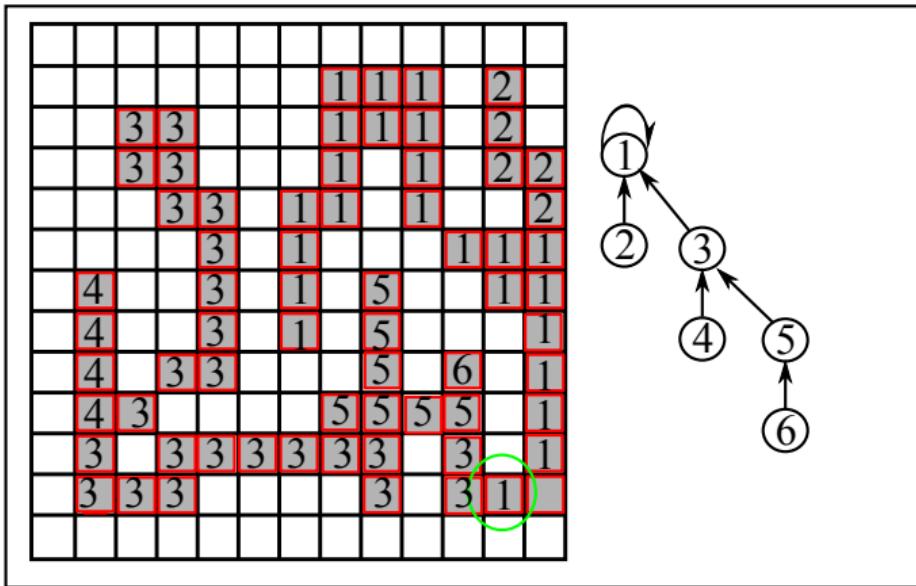
Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

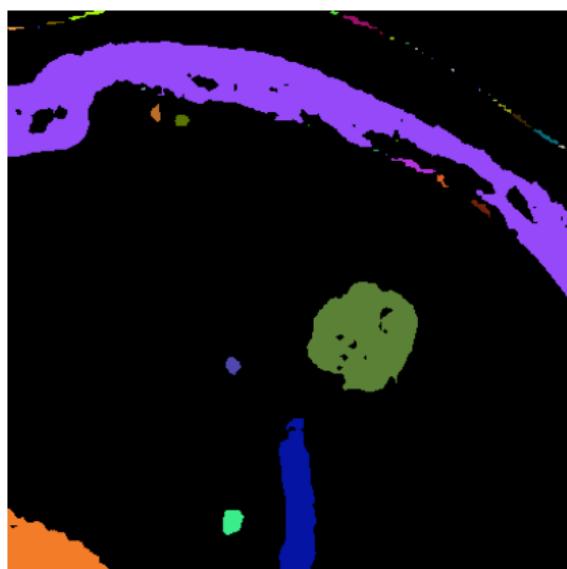
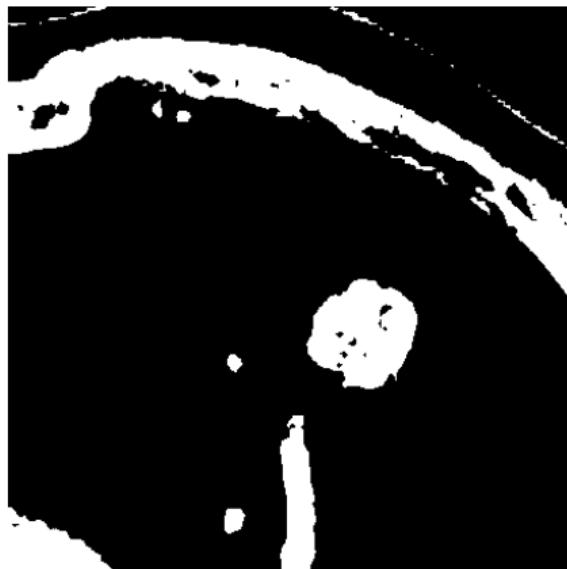
Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

Extragerea componentelor conexe - Disjoint Set - Exemplu

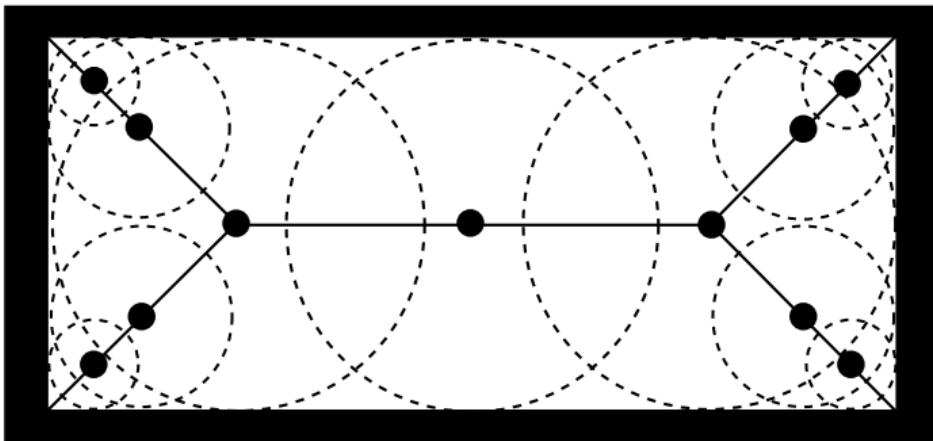

Extragerea componentelor conexe - Exemplu

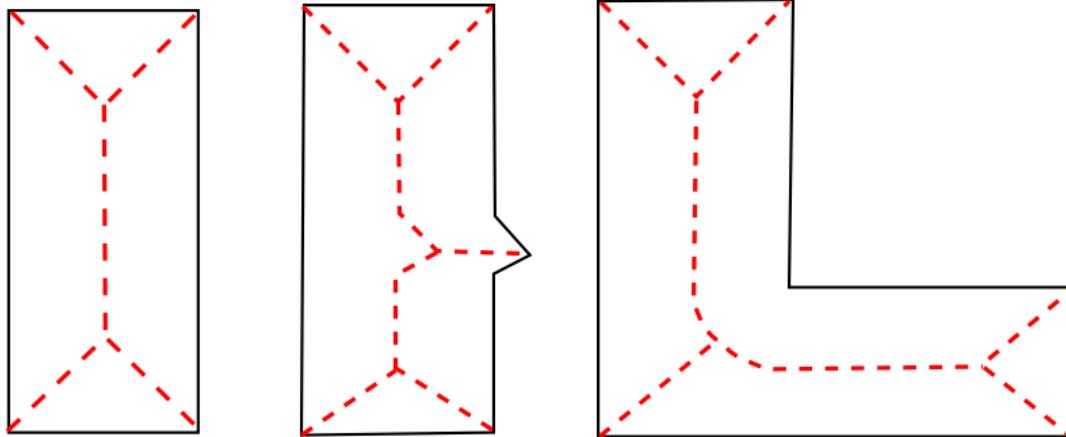

Schelete

Scheletul $S(A)$ al unei mulțimi/obiect $A = \text{mulțimea de puncte } p \in S(A)$, p centrul unui disc de rază maximă conținut în A , tangent la A în cel puțin două puncte de contur distincte.

Schelete - Exemple

Schelete - Utilizare

De obicei asupra imaginilor binare pentru:

- Recunoaștere.

Schelete - Utilizare

De obicei asupra imaginilor binare pentru:

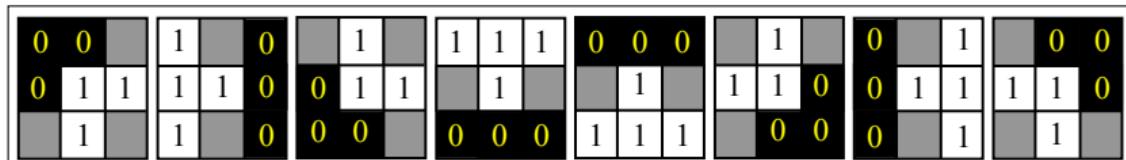
- Recunoaștere.
- Descriere.

Schelete - Utilizare

De obicei asupra imaginilor binare pentru:

- Recunoaștere.
- Descriere.
- Codificare.

Scheletare - Algoritm1 - 8 Măști

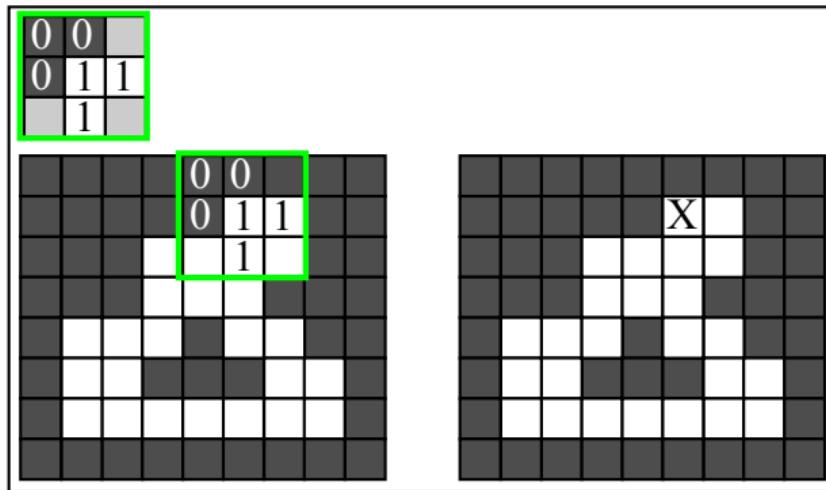

Pentru fiecare mască

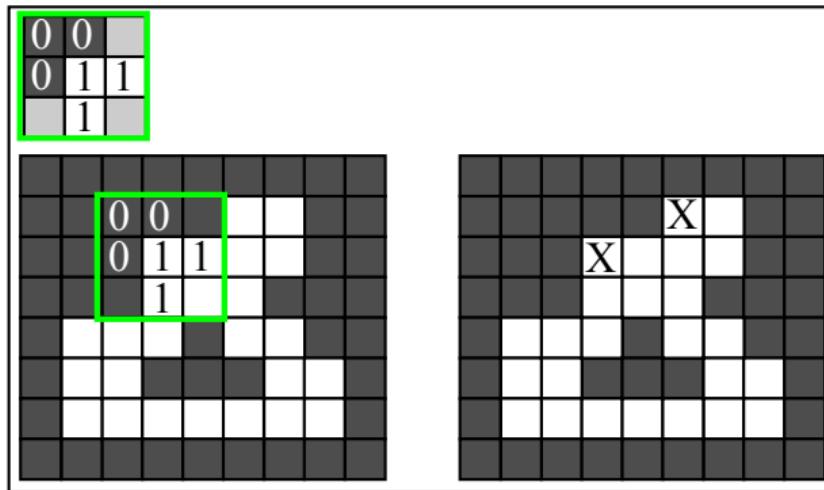
- ① Plasează masca centrată pe fiecare pixel (x, y)
- ② Marchează spre stergere (x, y) dacă masca se potrivește pe vecinătatea lui (x, y)
- ③ După parcurgerea imaginii cu masca curentă, sterge pixelii marcați

Repetă pașii până nu mai apar modificări.

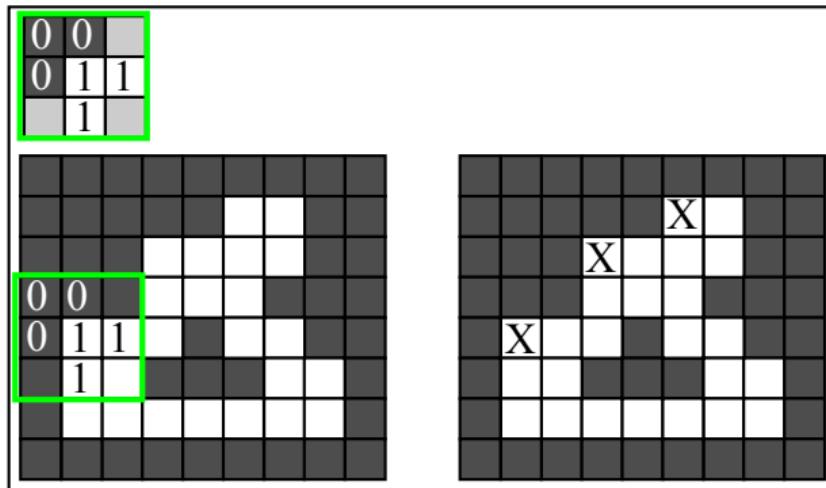
Scheletare- Exemplu

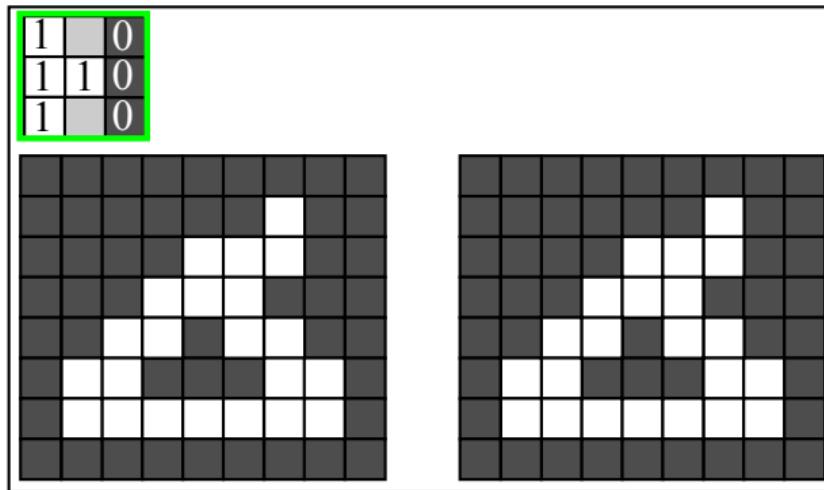
Scheletare- Exemplu

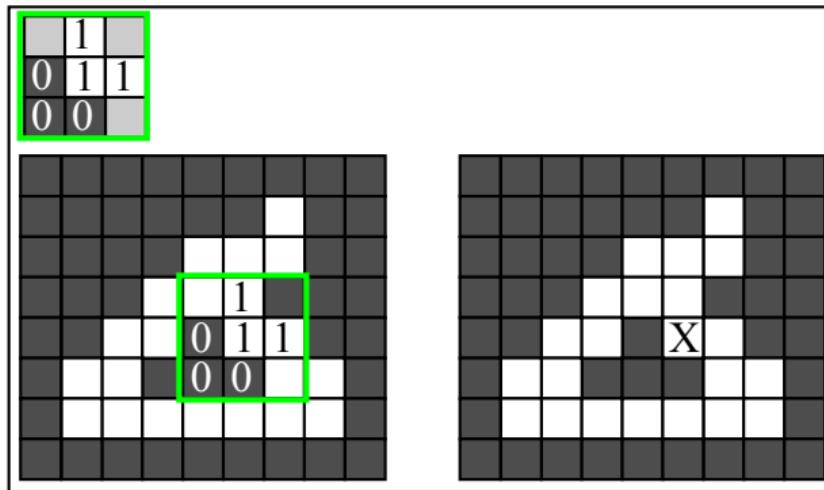
Scheletare- Exemplu

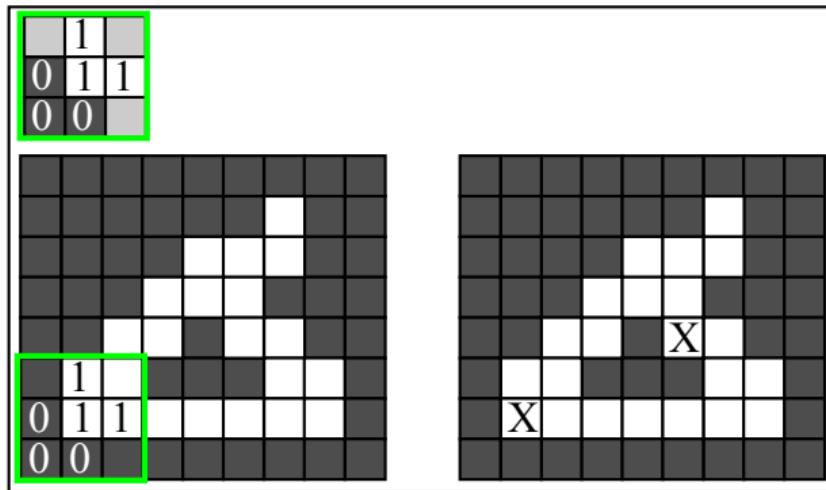
Scheletare- Exemplu

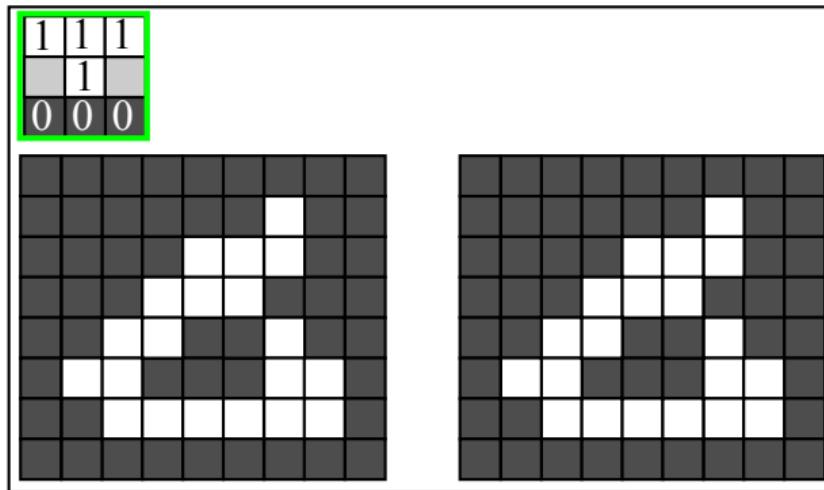
Scheletare- Exemplu

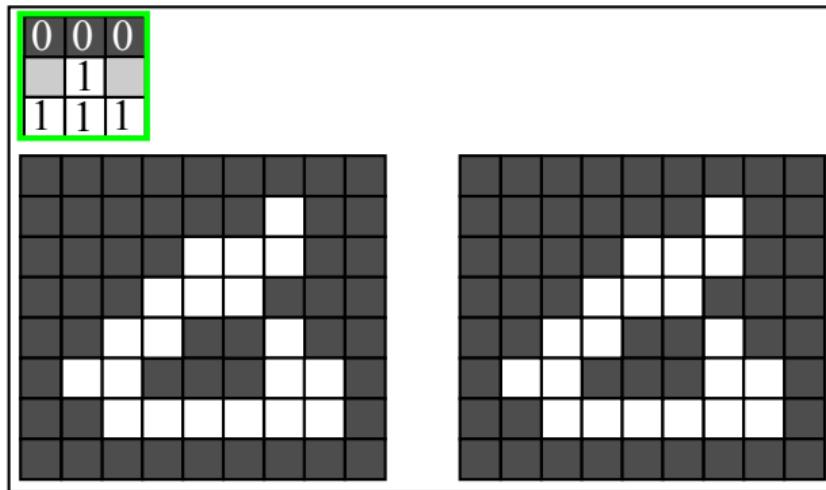
Scheletare- Exemplu

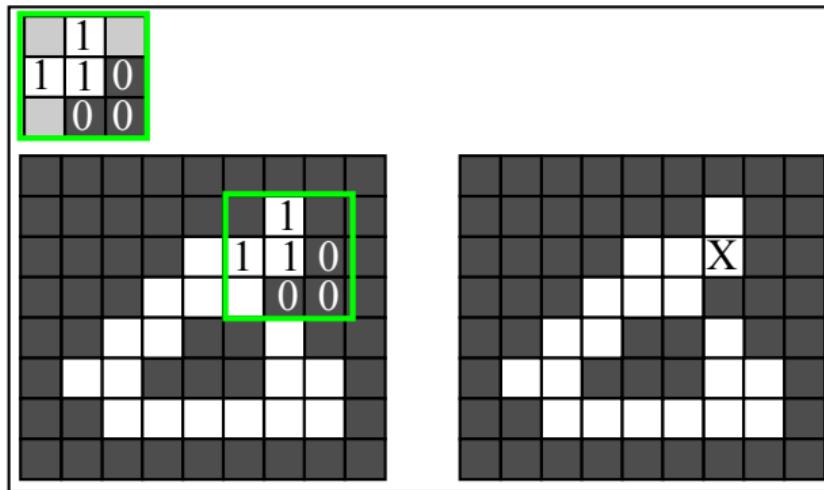
Scheletare- Exemplu

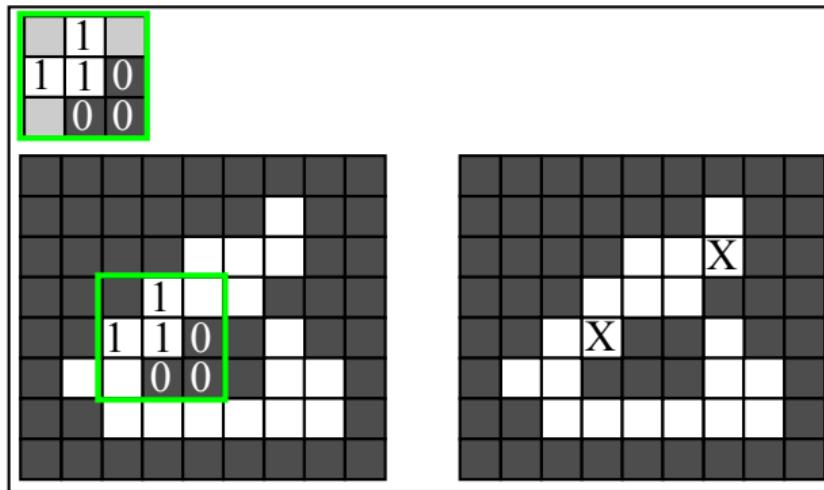
Scheletare- Exemplu

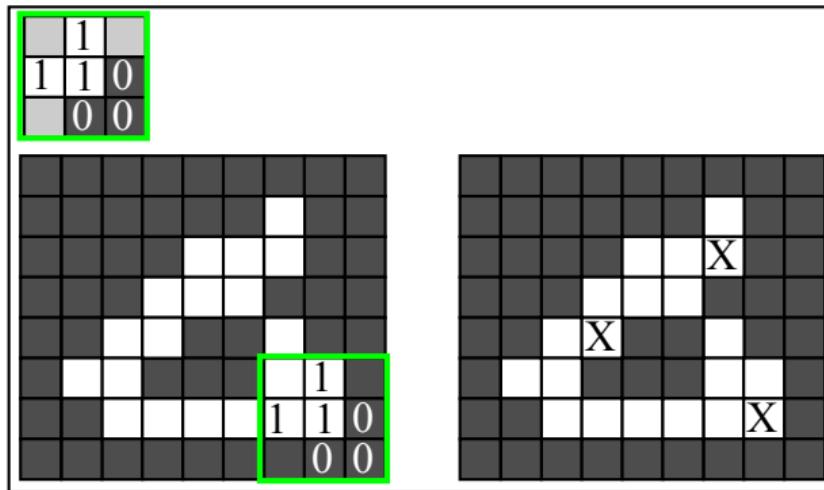
Scheletare- Exemplu

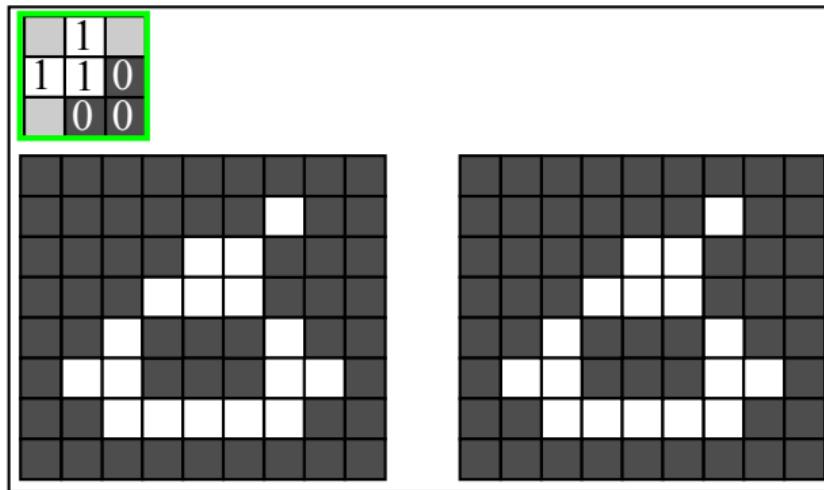
Scheletare- Exemplu

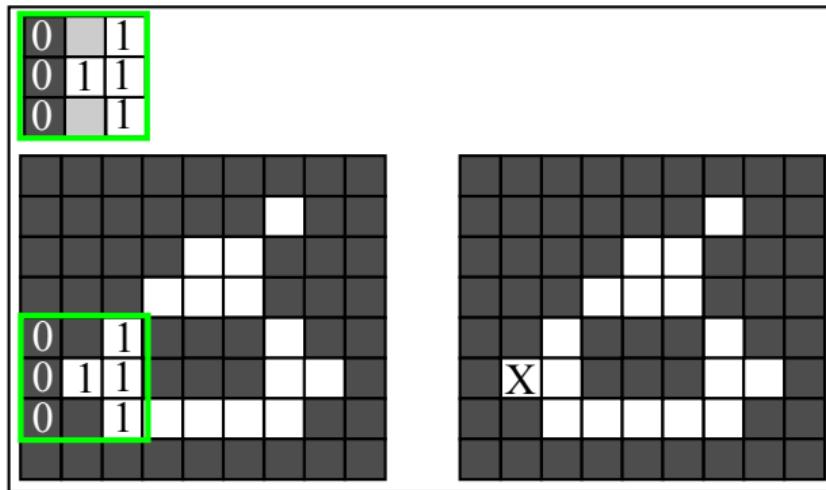
Scheletare- Exemplu

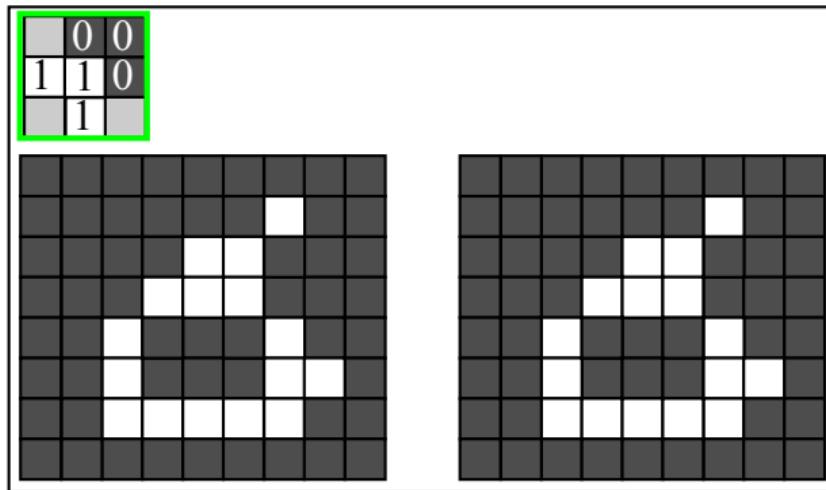
Scheletare- Exemplu

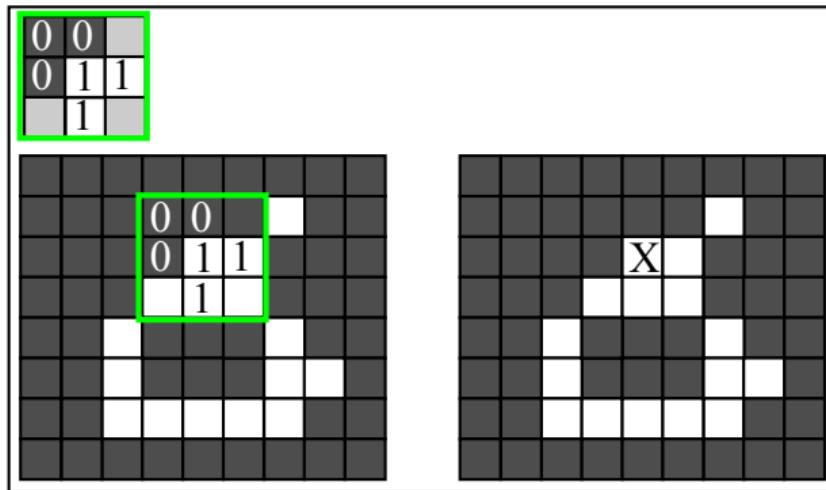
Scheletare- Exemplu

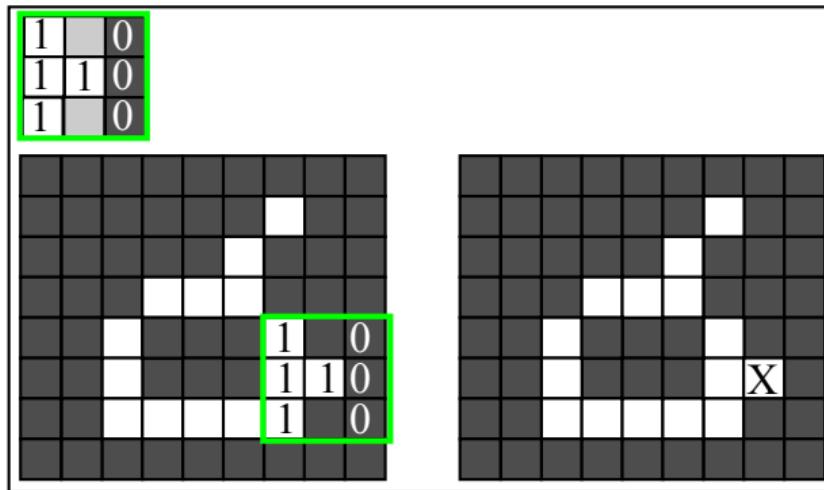
Scheletare- Exemplu

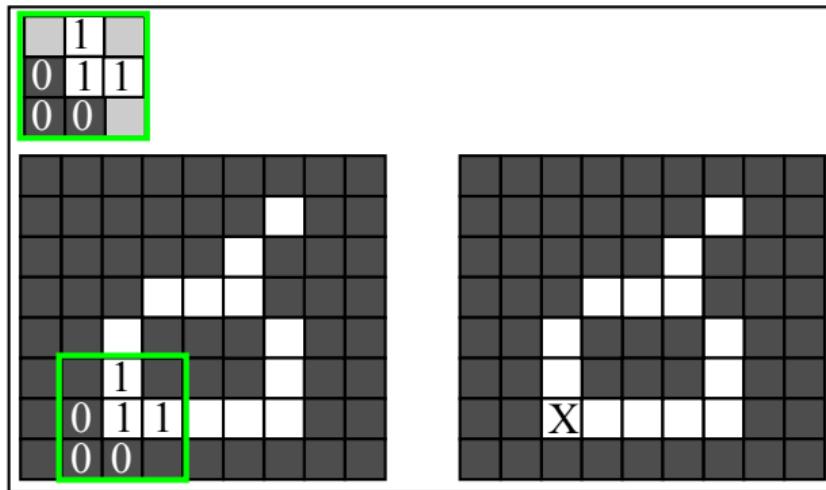
Scheletare- Exemplu

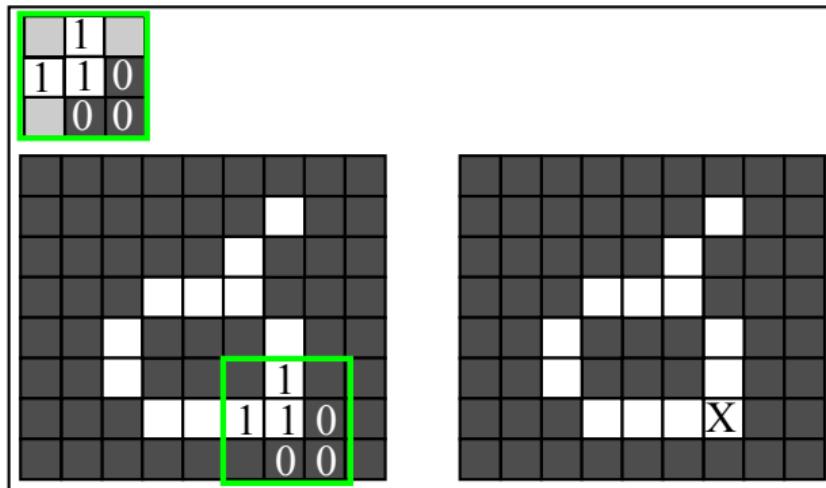
Scheletare- Exemplu

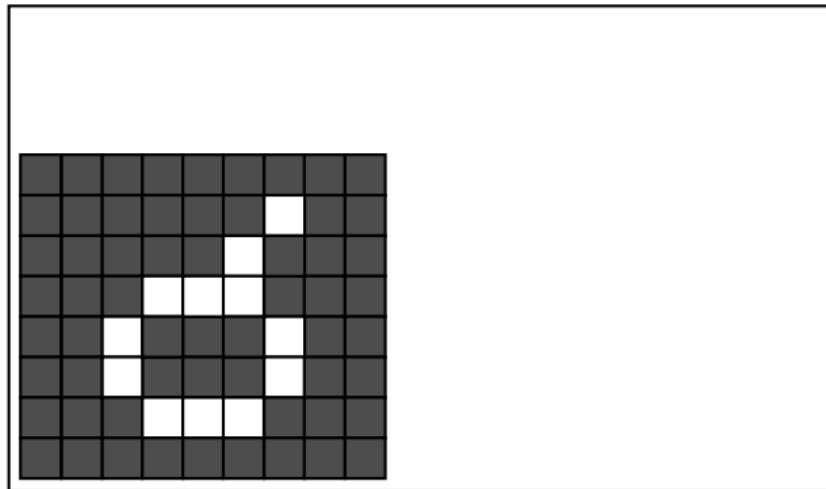
Scheletare- Exemplu

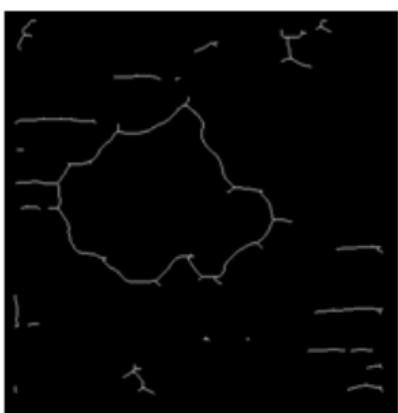
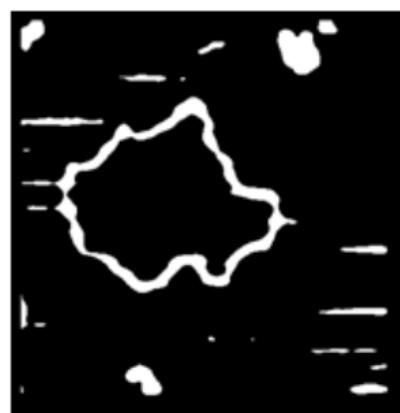
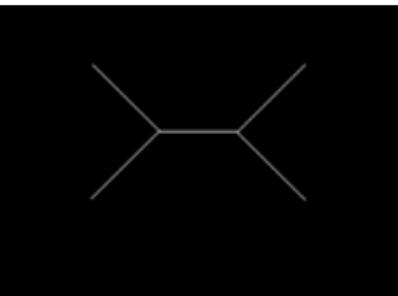
Scheletare- Exemplu

Scheletare- Exemplu

Scheletare - Exemple

Scheletare - Algoritm Zhang-Suen

Notări:

P ₉	P ₂	P ₃
P ₈	P ₁	P ₄
P ₇	P ₆	P ₅

- P_1 - Pixelul procesat.
- $A(P_1)$ - Nr. de tranziții de la negru la alb în sirul de pixeli $P_2, P_3, \dots, P_9$.
- $B(P_1)$ - Nr. de pixeli albi în sirul de pixeli $P_2, P_3, \dots, P_9$.

Scheletare - Algoritm Zhang-Suen

Se iterează Pas 1 și Pas 2 cât timp apar modificări în imagine:

Pas 1

Se marchează pixelii albi $P_1 = P(x, y)$ pentru care sunt îndeplinite simultan condițiile:

P_9	P_2	P_3
P_8	P_1	P_4
P_7	P_6	P_5

- ① $A(P_1) = 1$
- ② $2 \leq B(P_1) \leq 6$
- ③ $P_2 \wedge P_4 \wedge P_6 = 0$
- ④ $P_4 \wedge P_6 \wedge P_8 = 0$

După parcurgerea întregii imagini se sterg pixelii marcați.

Scheletare - Algoritm Zhang-Suen

Pas 2

Se marchează pixelii albi $P_1 = P(x, y)$ pentru care sunt îndeplinite simultan condițiile:

P_9	P_2	P_3
P_8	P_1	P_4
P_7	P_6	P_5

- ① $A(P_1) = 1$
- ② $2 \leq B(P_1) \leq 6$
- ③ $P_2 \wedge P_4 \wedge P_8 = 0$
- ④ $P_2 \wedge P_6 \wedge P_8 = 0$

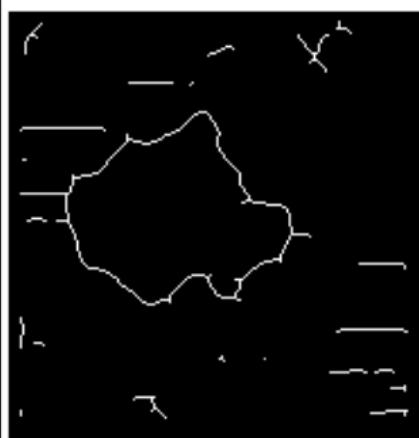
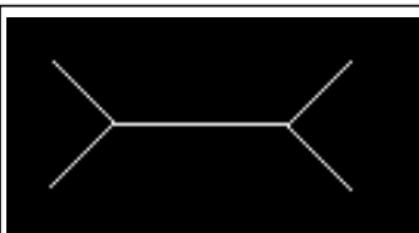
După parcurgerea întregii imagini se sterg pixelii marcați.

Observație: alternativă la condiția 2: $3 \leq B(P_1) \leq 6$.

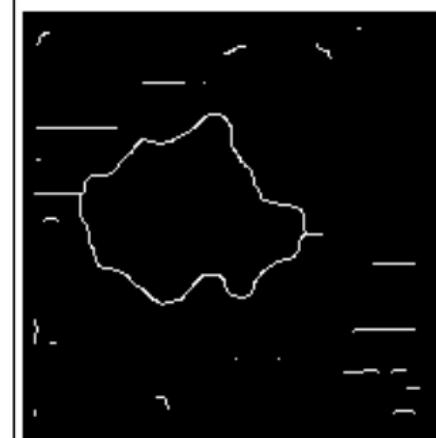
Scheletare - Algoritm Zhang-Suen

Imagini originale

Algoritmul cu 8 măști

Algoritmul Zhang-Suen

Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

- În cazul imaginilor binare: operații logice pe vecinătăți.
- În cazul imaginilor în tonuri de gri: operații de maxim și minim pe vecinătăți.

Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

0	0	0
0	0	0
0	0	0

Dilatarea imaginii $f(x, y)$ cu masca $b(s, t)$, $s = \overline{-k, k}$, $t = \overline{-k, k}$:

$$(f \oplus b)(x, y) = \max\{f(x - s, y - t) + b(s, t) |$$

$$s = \overline{-k, k}, t = \overline{-k, k}\}$$

0	1	0
1	2	1
0	1	0

Dilatare - Exemplu

Dilatare - Exemplu

Dilatare - Proprietăți

- (1) Dacă toate valorile din masca b sunt pozitive, imaginea rezultat este mai deschisă decât imaginea originală.
- (2) Detalii închise sunt reduse sau eliminate.

Operații morfologice pentru imagini în tonuri de gri

0	0	0
0	0	0
0	0	0

Erodarea imaginii $f(x, y)$ cu masca $b(s, t)$,
 $s = \overline{-k, k}$, $t = \overline{-k, k}$:

$$(f \ominus b)(x, y) = \min\{f(x - s, y - t) - b(s, t) |$$

$$s = \overline{-k, k}, t = \overline{-k, k}\}$$

0	1	0
1	2	1
0	1	0

Erodare - Exemplu

Erodare - Exemplu

Erodare - Proprietăți

- (1) Dacă toate valorile din masca b sunt pozitive, imaginea rezultat este mai închisă decât imaginea originală.
- (2) Detalii deschise sunt reduse sau eliminate.

Opening și Closing

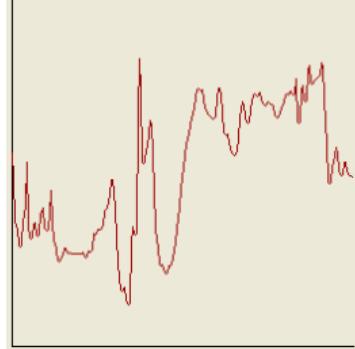
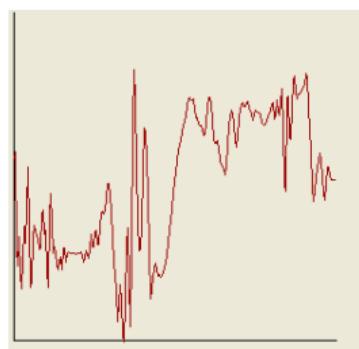
Opening:

$$f \circ b = (f \ominus b) \oplus b$$

Closing:

$$f \bullet b = (f \oplus b) \ominus b$$

Opening și Closing - Exemple

Opening și Closing - Aplicații

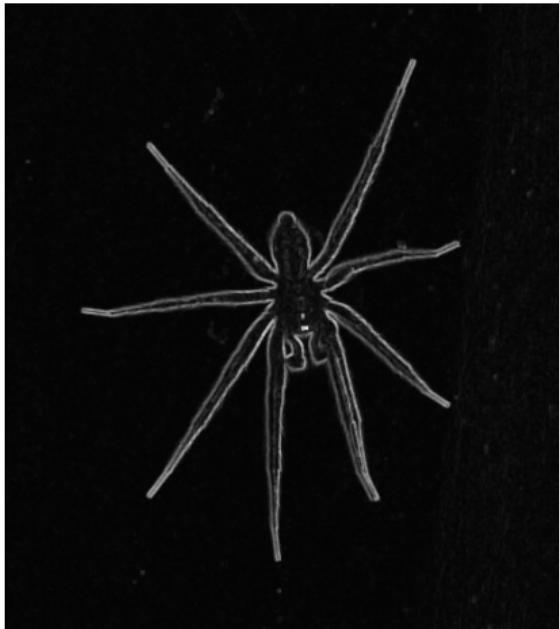
- **Opening:** - elimină mici detaliu deschise, păstrând nivelul mediu de gri și detaliu deschise mai mari neschimbate.
- **Closing:** - elimină mici detaliu de culoare închisă.

Netezire morfologică

Procedeu: $g = (f \circ b) \bullet b$

Gradient morfologic

Procedeu: $g = (f \oplus b) - (f \ominus b)$

Rezumat

- Noțiuni introductive - operații logice cu regiuni binare.
- Operații morfologice pe imagini binare
  - Dilatarea
  - Erodarea
  - Opening și Closing
  - Extragerea contururilor: operatorul XOR
  - Detectarea componentelor conexe
  - Schelete
- Operații morfologice pe imagini în tonuri de gri
  - Dilatare și Erodare
  - Opening și Closing
  - Netezire morfologică
  - Gradiet morfologic